

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 865/2014-53

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. apríla 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátkou Mgr. Evou Bognárovou, Krížna 17, Bratislava, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 334/2004, za účasti Okresného súdu Bratislava IV, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 334/2004 p o r u š e n é b o l o .

2. [REDACTED] priznáva finančné zadostučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur) a [REDACTED] priznáva finančné zadostučinenie v sume 2 000 €

(slovom dvetisíc eur), ktoré im je Okresný súd Bratislava IV povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. apríla 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľka v 1. rade“), a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľka v 2. rade“; spolu ďalej len „sťažovateľky“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 334/2004 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti, ako i z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 7 C 334/2004 ústavný súd zistil, že [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľka“) 14. septembra 2004 podala okresnému súdu návrh na vyslovenie neplatnosti právnych úkonov proti [REDAKOVANÉ] a jeho rodinným príslušníkom – proti sťažovateľkám – manželke [REDAKOVANÉ], dcére [REDAKOVANÉ] a zaťovi [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej aj „odporcovia“).

Právnym základom napadnutého konania je kúpna zmluva medzi navrhovateľkou a odporcom v 1. rade, ktorej predmetom bola kúpa obchodného podielu obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], s tým, že odporca v 1. rade ako kupujúci neuhradil kúpnu cenu za uvedený obchodný podiel.

Sťažovateľky v sťažnosti poukazujú na to, že navrhovateľka v priebehu napadnutého konania opakovane menila petit svojho návrhu. V tejto súvislosti uvádzajú, že dňa „14. 9. 2004 Dohoda o vysporiadaní BSM medzi žalovanými [REDACTED] a [REDACTED] zo dňa 16. 12. 2002 a Kúpna zmluva medzi [REDACTED] a [REDACTED] a [REDACTED] a [REDACTED] sú neplatné právne úkony...

12. 3. 2008

Navrhovateľka žiadala o čiastočné späťvzatie návrhu voči odporcovi [REDACTED] a žiadala o vynesenie rozsudku, ktorým súd určí, že právny úkon [REDACTED] – Kúpna zmluva na predaj nehnuteľnosti – rodinného domu v prospech [REDACTED], [REDACTED] a pána [REDACTED] je neplatný...

28. 5. 2010

Navrhovateľka opäť podala návrh na zmenu žalovaného petitu.

Právne úkony:

- zrušenie BSM medzi [REDACTED] a [REDACTED] z decembra 2002 v časti prikázania vlastníctva k nehnuteľnosti rod. dom zapísanej v prospech [REDACTED]

- darovacia zmluva na vyššie uvedenú nehnuteľnosť daryne [REDACTED] v prospech obdarovaných [REDACTED] a [REDACTED], rod. [REDACTED]

- vyporiadanie BSM v časti prikázania vyššie uvedenej nehnuteľnosti v prospech [REDACTED], vklad povolený dňa 28. 5. 2009

sú voči navrhovateľke neúčinné.

[REDACTED] je povinná uhradiť navrhovateľke 33.193,91 € (100.000,- Sk) so 17,6 % úrokom z omeškania od 23. 2. 1998 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

[REDACTED] je povinná zaplatiť 3.836,22 € (115.570,- Sk) ako trovy právneho zastúpenia, ktoré priznal KS Bratislava rozsudkom 28 Cb 25/01-193 navrhovateľom.

[REDACTED] je povinná zaplatiť 5.122,48 € (154.320,- Sk) ako trovy právneho zastúpenia, ktoré priznal KS Bratislava rozsudkom 28 Cb 25/01-193 [REDACTED],

advokátke a zároveň jej zaplatí trovy právneho zastúpenia z tohto konania podľa toho, ako budú vyčíslené...

21. 1. 2011

Navrhovateľka podala ďalší návrh na zmenu petitu žaloby.

Súd určuje, že právne úkony:

- vypořádanie BSM medzi manželmi [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] zo dňa 16. 12. 2002 v časti prevodu nehnuteľnosti rodinný dom s pozemkom na [REDACTED],

- kúpna zmluva na prevod nehnuteľnosti rodinný dom s pozemkom na [REDACTED] a [REDACTED],

- vypořádanie BSM po rozvode [REDACTED] a [REDACTED] zo dňa 28. 5. 2009 v časti rodinného domu a pozemku

sú absolútne neplatné právne úkony a nehnuteľnosť rodinný dom s pozemkom patria do dedičstva po zosnulom [REDACTED].

18. 2. 2011

Navrhovateľka podala opäť návrh na zmenu petitu žaloby, v ktorom upresnila niektoré údaje podľa predložených originálov listín stranou odporcov do spisu.

20. 01. 2014

Navrhovateľka podala v opäť návrh na zmenu petitu žaloby,

Účastníkmi konania na strane odporcu sa popri doterajších odporcoch 2) rade [REDACTED], v 3) rade [REDACTED] sa stávajú v 1. rade ako generálny sukcesor po smrti [REDACTED] Slovenská republika OÚ Trenčín a v 4) rade Slovenská republika OÚ Bratislava.

Súd určuje, že právne úkony:

1) dohoda o vysporiadaní BSM zo dňa 16. 12. 2002 medzi manželmi [REDACTED] a jeho manželkou [REDACTED], rod. [REDACTED], v časti čl. I. ods. 1 – prevod nehnuteľností vo vlastníctve účastníkov 1/1

- Pozemok parc. č. [REDACTED] zastavané plochy a nádvoria o výmere [REDACTED]

- Rodinný dom súp. č. [REDACTED] na pozemku parc. č. [REDACTED]

- Pozemok parc. č. [REDACTED] záhrady vo výmere [REDACTED]

- Zapísané na LV [REDAKOVANÉ], v Katastrálnom úradom [REDAKOVANÉ], Správa katastra [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ] ďalej len *Nehnutelnosti*,

2) Kúpna zmluva uzavretá 31. 12. 2003 na prevod *Nehnutelností* medzi [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ] ako predávajúcou a manželmi [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], rod.

[REDAKOVANÉ] ako kupujúcimi do BSM, v celom rozsahu,

3) Dohoda o vysporiadaní BSM po rozvode z 09. 03. 2009 medzi [REDAKOVANÉ]

a [REDAKOVANÉ] v časti prevodu *Nehnutelností*, čl. III ods. II 1 a 2

sú neplatné právne úkony.“.

Sťažovateľky následne v sťažnosti poukazujú na celkové trvanie konania, na to, že v prerokúvanej veci sa opakovane menili zákonní sudcovia, a tiež na to, že napadnuté konanie bolo opakovane prerušené.

V sťažnosti ďalej uvádzajú:

«Od podania žalobného návrhu do októbra 2005 sa vo veci riešilo *Predbežné opatrenie*. Na dňa 03. 04. 2006 sa po prvý raz pojednávalo. Súd konanie prerušil z dôvodu vedenia súdneho sporu 28 Cb 25/01 na základe ktorého si [REDAKOVANÉ] uplatňovala plnenie v predmetnom súdnom spore. Rozhodnutie vo veci 28 Cb 25/01 nadobudlo právoplatnosť v novembri 2006.

Vo veci sa následne pojednávalo dňa 23. 04. 2007, 10. 09. 2007 a 14. 09. 2007 – pojednávania boli odročené z dôvodu neprítomnosti odporcu v 3.-ťom rade i napriek faktu že odporca dával vyjadrenie dňa 27. 03. 2006, že sa zdržiava v Amerike. Dňa 12. 11. 2007 súd odročil pojednávanie na neurčito...

Dňa 26. 08. 2008 súd prerušil konanie z dôvodu ukončenia konania o zbavení svojprávnosti [REDAKOVANÉ].

Dňa 21. 09. 2009 bolo vytýčené pojednávanie odročené na dňa 12. 10. 2009, ktoré opäť bolo odročené z dôvodu sťažky sudkyne na Krajskom súde Bratislava.

Odo dňa 05. 02. 2010 bola vec pridelená zákonnému sudcovi [REDACTED], ktorý vo veci pojednával dňa 19. 04. 2010 a 31. 05. 2010. Vytýčené pojednávanie na dňa 26. 08. 2010 bolo zrušené.

Od 19. 10. 2010 vec pojednávala sudkyňa [REDACTED]. Pojednávania boli dňa 25. 01. 2011, 17. 03. 2011 – na tomto pojednávaní sudkyňa vyjadrila svoj názor, že je pripravená vo veci rozhodnúť. Súd vytýčil nasledujúce pojednávanie na dňa 19. 05. 2011, ale dňa 06. 05. 2011 zrušil pojednávanie z dôvodu odchodu zákonnej sudkyne na materskú dovolenku.

Vec bola opäť pridelená zákonnej sudkyňi [REDACTED]. Konanie bolo dňa 12. 12. 2011 prerušené z dôvodu vedenia dedičského konania po zosnulom [REDACTED].

Dňa 16. 01. 2013 bola vec pridelená ďalšiemu zákonnému sudcovi a to [REDACTED], ktorá v predmetnej veci urobila dotaz na notársky úrad z dôvodu zistenia stavu v dedičskom konaní.

Dňa 07. 10. 2013 bola vec pridelená ďalšiemu zákonnému sudcovi a to [REDACTED], ktorá v predmetnej veci zistila, že dedičský spis na nachádza na Krajskom súde Bratislava, ktorý napadnuté rozhodnutie v dedičskom konaní zrušil a vrátil súdu prvého stupňa na konanie.

Dňa 10. 10. 2013 [REDACTED] podala na súd sťažnosť na súd na prietahy v konaní. Dňa 08. 11. 2013 súd zaslal Oznámenie o prešetrení sťažnosti z ktorého vyplynulo, že sťažnosť na prietahy v konaní súdu súd hodnotí predsedníčka súdu ako dôvodnú.

Sudkyňa na dňa 05. 12. 2013 vytýčila pojednávanie v predmetnej veci, aby účastníkov konania oboznámila so stavom veci a uložila [REDACTED] [REDACTED], aby s definitívnou platnosťou definovala žalobný svoj petit...

V predmetnej veci súd viac nekonal, ako konal a vec prerokovával.

Rodina [REDACTED] je už roky, konkrétne desať rokov, vystavená neistote, možnosti zneplatnenia úkonov, ktoré boli realizované ešte pred podaním žalobného návrhu 7 C 334/2004, ale aj po podaní žalobného návrhu aj voči ďalším osobám, ktoré v dobrej viere nadobudli majetok z čerpania úveru a celkovému tlaku na rodinu. Pôvodne žalovaný už dnes nežije. Pre rodinu je smutný fakt, že prišli o blízku osobu. Rodine zostali po ňom

dlhy, preto odmietla dedičstvo, tento postoj pozostalých je oprávnený a v súlade s platnou právnou úpravou. Nie je na ňom nič amorálne ani protizákonné. Rodina pri každom pojednávaní, resp. písomnom vyjadrení [REDAKOVANÉ] je vystavovaná osočovaniu a ohováraníu. Ich zosnulý rodinný príslušník nemá ani po smrti „pokoj“ a s ním aj celá pozostalá rodina.

Za desať rokov trvania súdneho sporu nemali odporcovia možnosť oficiálne – formou výpovede a predloženia dôkazov súd oboznámiť s faktami, skutočnosťami a právnymi zdôvodneniami a názormi odporcov vo vedenom súdnom spore, čím bola otvorená možnosť protistrane na osočovanie a ohováranie, tak zosnulého ako aj všetkých rodinných príslušníkov.

Súd svojim pomalým postupom a nečinnosťou umožnil, že navrhovateľka v súdnom spore 7 C 334/2004 roky po podaní žalobného návrhu mení žalobný petit, nemá jasné vo veci, čoho sa má domáhať. Za posledné roky, kedy súd vec prejednával, nebolo jasné o akom petite bude súd na pojednávaní konať, čo je chybou súdu.»

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovateľky domáhajú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Sťažnosti navrhovateľiek... vyhovel, nakoľko prišlo k ich porušeniu práva, aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručených v č. 48 ods. 2 Ústavou Slovenskej republiky a prikázal Okresnému súdu Bratislava IV. vo veci vedenej pod sp. zn. 7 C 334/2004 konať bez ďalších prieťahov.

... Navrhovateľke [REDAKOVANÉ] priznal primerané finančné zadostučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch vo výške 20.000,-- € (dvadsaťtisíc euro) a [REDAKOVANÉ]... vo výške 15.000, € (pätnásťtisíc euro).“

Po predbežnom prerokovaní ústavný súd prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľiek uznesením sp. zn. II. ÚS 865/2014 z 11. decembra 2014.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľiek a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom,

aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Ústavný súd zároveň vyzval predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k sťažnosti. Právna zástupkyňa sťažovateľiek a predsedníčka okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľiek a predsedníčky okresného súdu, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predsedníčka okresného súdu sa k sťažnosti vyjadrila v prípise sp. zn. Spr. 3328/2014 z 19. júna 2014, v ktorom sa zamerala na doterajší priebeh napadnutého konania s tým, že uviedla prehľad úkonov, ktoré okresný súd v napadnutom konaní vykonal.

V prípise sp. zn. Spr. 3328/2014 z 13. januára 2015 predsedníčka okresného súdu poukázala na to, že napadnuté konanie je prerušené do právoplatného skončenia konania o dedičstve po poručiťovi [REDAKOVANÉ]. Až po právoplatnom skončení konania o dedičstve bude možné ustáliť okruh účastníkov konania a pokračovať v konaní.

„Sťažovatelia, po tom ako odmietli dedičstvo po zomrelom, sa nestali právnymi nástupcami odporcu pôvodne v 1. rade a okruh týchto k dnešnému dňu nebol ustálený, a preto skutočnosť, že do prerušenia konania súd nevykonal všetky úkony v súlade s O. s. p. (a teda nevypočul všetkých účastníkov konania § 131 O. s. p.) a v merite veci nerozhodol je spôsobené objektívnou skutočnosťou – úmrtím [REDAKOVANÉ], čo nie je možné dávať na vinu konajúcemu súdu (ale tento procesný stav v konaní vznikol týmto aj pričinením sťažovateľov – teda nimi zvoleným procesným postupom v dedičskom konaní, plne si uvedomujúc, že bez ustálenia právnych nástupcov po zomrelom nie je možné, aby súd vo veci ďalej konal, čo vzhľadom na poučenie ktoré im súd dal podľa ust. § 5 O. s. p., je im

s určitostí, hraniacou s istotou, nesporne známe a sťažovatelia až po tomto poučení súdom, zvolili cestu ústavnej sťažnosti.

S poukazom na súdom vykonané úkony vo veci a predmet sporu, mám za to, že vec nie je právne a skutkovo zložitá.

Z hľadiska posudzovania zodpovednosti Okresného súdu Bratislava IV za prietahy v napadnutom konaní je tiež potrebné z celkovej doby jeho trvania odpočítať časový úsek, v ktorom sa predmetný spis nachádzal na Krajskom súde v Bratislave za účelom konania a rozhodovania o podanom opravnom prostriedku v období od 31. 03. 2005 do 26. 10. 2005.“

Finančné zadosťučinenie, ktoré si sťažovateľky uplatnili, považovala predsedníčka okresného súdu za neprimerane vysoké. Vzhľadom na uvedené okolnosti navrhla, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že označené práva sťažovateľiek postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené neboli.

Sťažovateľky prostredníctvom právnej zástupkyne v podaní z 31. januára 2015 podali stanovisko k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu. V uvedenom podaní sa uvádza:

«Počas vedeného súdneho sporu:

... vec prejednávalo počas desiatich rokov „sedem zákonných sudcov“,

... od 2004 do 2014 zákonní sudcovia umožnili 5 krát zmenu žalobného petitu a do dnešného dňa nie je rozhodnuté o poslednom návrhu na zmenu žalobného návrhu,

... dňa 12. 02. 2010 [REDAKOVANÉ] zomrel,

... od 2004 do 12. 02. 2010 a následne až po dnes súd nevypočul stranu odporcov, ani jedného z označených odporcov, vrátane [REDAKOVANÉ].

Navrhovateľky vo svojom podaní: poukazujú na zbytočné prietahy príslušného súdu, ktorý vo veci konal, resp. mal konať ale vec neprejednával s vážnosťou a ohľadom na základné ľudské práva. V prípade razantného postupu súdu, by nebolo možné opakovane a zmätočne meniť žalobný petit navrhovateľom, čo spôsobilo, že ani do súčasnosti sa súd nevysporiadal s posledným návrhom zmeny žalobného návrhu.

Príslušný súd vo svojom vyjadrení označil navrhovateľky ako osoby, ktoré sa pričínili o fakt, že nie je možné v súčasnosti pokračovať v konaní, nakoľko odmietli dedičstvo a tým nie je jasný okruh dedičov. V tejto súvislosti navrhovateľky poukazujú na svoje zákonné právo odoprieť dedičstvo. Keby príslušný súd dôkladne sa zaoberal obsahom súdneho spisu, bol by oboznámený že v dedičskom konaní aktíva po poručiteľovi dosiahli 7 tis. € a pasíva viac ako 200 tis. €. Dlhodobo navrhovateľky upozorňovali zákonných sudcov na fakt, že poručiteľ od roku 1998, mal v dôsledku zdravotného poškodenia problém. Nakoľko správanie poručiteľa bolo neracionálne a zo strany blízkej rodiny nebolo možné bez jeho súhlasu realizovať žiadne úkony na zabránenie jeho činnosti. Tak ako to bolo uvedené poručiteľ si bez vedomia rodiny a samotného účelu požičiaval finančné prostriedky, ktoré nevracal. Až v roku 2008 jeho zdravotný stav sa dostal do takého stavu, že manželka dala návrh na zbavenie svojprávnosti. Ani tento krok už nezabránil faktu, že v tomto čase už dlhy poručiteľa boli neskutočne vysoké a nebolo možné zistiť, kde sa „stratili“ požičané peniaze.

Rodina na jednej strane bola traumatizovaná zdravotným a duševným stavom blízkej osoby a ich traumou prehlboval vedený súdny spor. Z obsahu súdneho spisu je vidieť, že každé podanie navrhovateľky, každé pojednávanie si navrhovateľka „neodpustila“ invektívy na stranu pôvodného žalovaného a jeho rodinných príslušníkov. Tento stav a postup navrhovateľky sa nezmenil ani po smrti [REDACTED].

Rodina nemohla prijať predĺžené dedičstvo (dlh vo výške viac ako 200 tis. €) z ktorých ani cent nebol vložený do rodiny a ani samotný poručiteľ za posledné roky nikdy nemal peniaze u seba, lebo by sa dostala do ešte ťažšej situácie.

Navrhovateľky necítia spoluzodpovednosť za prieťahy v konaní, nakoľko sa vytýčených pojednávaní zúčastňovali a so súdom komunikovali. Fakt, že neprijali predĺžené dedičstvo nemôže zakladať ich spoluzodpovednosť na prieťahoch konania, ktoré do smrti [REDACTED] bolo vedené cca 6 rokov a ani po následných cca 6 rokov neexistuje prvostupňové rozhodnutie súdu vo veci 7 C 334/2004!

Navrhovateľky sa taktiež necítia zodpovedné, že v konaní nastala skutočnosť, ktorá spôsobila ďalšie prieťahy konania. Je však nepochopiteľné, ako sa môže súd, ktorý má vedomosť a pri šetrení sťažnosti sám priznal prieťahy v konaní, uspokojiť s dĺžkou dedičského konania, v ktorom sú v aktívach zistené dve aktíva za 7 tis. € a na strane pasív

dlh viac ako 200 tis. €, cca 5 rokov. Od novembra 2011 príslušný súd konanie prerušil na čas do právoplatného skončenia dedičského konania, rozhodnutie o prerušení nadobudlo právoplatnosť v septembri 2012 (1,5 roka po smrti poručiteľa), ale do januára 2015 nie je konanie ukončené a súd príslušný v konaní 7 C 334/2004 stále nekoná – čaká a tým predlžuje stav neistoty navrhovateľiek, ich traumatizovania a dáva priestor ďalšiemu osočovaniu navrhovateľiek a [REDACTED].

V závere stanoviska navrhovateľky pokladajú za potrebné vyjadriť svoj osobný názor k danej veci. Ústavnú sťažnosť podali z dôvodu, že súd dlhé roky nekonal rýchlo, bez prieťahov a so zámerom vec čo v najkratšom čase ukončiť. Nie vlastným pričinením sa navrhovateľky ocitli v situácii žalovaných, ale od súdu očakávali konanie, ktoré by im zabezpečilo zistenie skutkového stavu veci a ochranu ich základných ľudských práv.»

II.

Ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu zistil tento priebeh napadnutého konania:

Navrhovateľka 14. septembra 2004 podala okresnému súdu návrh proti odporcom na určenie neplatnosti právnych úkonov podľa § 42 písm. a) a b) Občianskeho zákonníka a na nariadenie predbežného opatrenia podľa § 102 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Základom uplatneného nároku navrhovateľky bol rozsudok Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 28 Cb 25/01-193 zo 6. júla 2004, ktorým bol odporca v 1. rade zviazaný zaplatiť navrhovateľke 1 000 000 Sk s príslušenstvom. Právnym základom uvedeného konania bola zmluva medzi navrhovateľkou a odporcom v 1. rade o predaji obchodného podielu s dohodnutou kúpnu cenou v sume 1 000 000 Sk.

Z podaní účastníkov konania vyplýva, že odporca v 1. rade a odporkyňa v 2. rade uzavreli 16. decembra 2002 dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva

manželov (ďalej aj „dohoda o vyporiadaní BSM“), na základe ktorej bol predmetný rodinný dom prevedený do výlučného vlastníctva odporkyne v 2. rade. Odporkyňa v 2. rade a odporcovia v 3. a 4. rade uzavreli 31. decembra 2003 kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva k predmetnému rodinnému domu.

Dňa 17. septembra 2004 okresný súd vyzval navrhovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za návrh a za nariadenie predbežného opatrenia a zároveň doručil návrh odporcom.

Okresný súd uznesením z 15. novembra 2004 vyzval navrhovateľku na doplnenie návrhu na začatie konania, ktorý následne navrhovateľka doplnila 10. decembra 2004. Navrhovateľka predmetným podaním navrhla aj zmenu petitu.

Okresný súd uznesením z 20. januára 2005 nariadil predbežné opatrenie, ktorým uložil odporcom v 3. a 4. rade, aby sa zdržali akéhokoľvek nakladania s predmetným rodinným domom.

Dňa 15. februára 2005 podali odporcovia v 2. až 4. rade a 21. februára 2005 odporca v 1. rade odvolanie proti uzneseniu z 20. januára 2005. Dňa 30. marca 2005 okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Krajský súd rozhodol uznesením z 26. októbra 2005 tak, že napadnuté uznesenie zmenil a návrh navrhovateľky na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Dňa 14. novembra 2005 bol spis doručený okresnému súdu.

Okresný súd 23. novembra 2005 nariadil pojednávanie na 3. apríl 2006.

Dňa 27. marca 2005 odporca v 3. rade ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní – zdržiava sa v USA, k predmetu konania sa nevie vyjadriť.

Dňa 28. marca 2006 odporkyňa v 2. rade ospravedlnila svoju neúčast na pojednávaní pre nepriaznivý zdravotný stav.

Na pojednávaní 3. apríla 2006 právny zástupca navrhovateľky oznámil, že konanie vedené na krajskom súde pod sp. zn. 28 Cb 25/2001 nie je právoplatne skončené. Okresný súd následne uznesením rozhodol tak, že prerušil napadnuté konanie do právoplatného skončenia konania sp. zn. 28 Cb 25/2001.

Od 6. júna 2006 do 5. decembra 2006 okresný súd nevykonával procesné úkony smerujúce k prerokovaniu veci a meritórnemu rozhodnutiu.

Dňa 5. decembra 2006 okresný súd nariadil pojednávanie na 23. apríl 2007.

Dňa 17. januára 2007 navrhovateľka doručila návrh na nariadenie predbežného opatrenia.

Okresný súd nariadil pojednávania na 23. apríl 2007 a následne na 14. september 2007.

Dňa 7. septembra 2007 doručil odporca v 1. rade podanie – ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní 23. apríla 2007 z dôvodu úrazu.

Pojednávanie 14. septembra 2007 okresný súd odročil na 12. november 2007 aj s prihliadnutím na neprítomnosť odporcu v 3. rade a na to, že predvolanie na pojednávanie mu nebolo doručené.

V podaní doručenom okresnému súdu 11. októbra 2007 odporca v 3. rade uviedol, že sa dlhodobo zdržuje v USA, k predmetu konania sa nevie vyjadriť a vyslovil súhlas, aby okresný súd pojednával v jeho neprítomnosti.

Dňa 8. novembra 2007 odporca v 1. rade ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní 12. novembra 2007 z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti.

Pojednávanie konané 12. novembra 2007 okresný súd odročil na neurčito s tým, že okresný súd vyzve ošetrujúcu lekárku odporcu v 1. rade, aby uviedla, kedy mu jeho zdravotný stav umožní účasť na pojednávaní.

Dňa 16. novembra 2007 okresný súd vyzval navrhovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za návrh na nariadenie predbežného opatrenia zo 17. januára 2007. Dňa 18. januára 2008 okresný súd konanie o nariadenie predbežného opatrenia zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 1. februára 2008 doručila navrhovateľka potvrdenie o zaplatení súdneho poplatku a 5. februára 2008 podala odvolanie proti uzneseniu z 18. januára 2008.

Krajský súd uznesením z 13. februára 2008 rozhodol tak, že uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Okresný súd následne uznesením z 13. februára 2008 návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Dňa 12. marca 2008 navrhovateľka vzala vo vymedzenej časti svoj návrh späť.

Uznesením zo 17. apríla 2008 okresný súd pripustil zmenu návrhu na začatie konania.

Dňa 17. apríla 2008 okresný súd vyzval odporcu v 1. rade a právnu zástupkyňu oznámiť, či súhlasia so späťvzatím návrhu, ako aj oznámiť adresu pobytu odporcu v 3. rade v USA a zasláť splnomocnenie na zastupovanie v konaní.

Dňa 6. mája 2008 odporkyňa vo 4. rade podaním reagovala na výzvu okresného súdu o odporcovi v 3. rade – o adrese pobytu v USA a o jeho právnom zastúpení.

Dňa 6. júna 2008 okresný súd vyzval odporcu v 1. rade, aby sa vyjadril, či súhlasí so späťvzatím návrhu proti nemu.

Okresný súd tiež predvolal odporkyňu vo 4. rade na informatívny výsluch týkajúci sa právneho zastupovania odporcu v 3. rade. Odporkyňa vo 4. rade 27. júna 2008 ospravedlnila svoju neúčasť na informatívnom výsluchu z dôvodu dlhodobu plánovanej dovolenky.

Dňa 9. júla 2008 právna zástupkyňa odporcov oznámila okresnému súdu, že z dôvodu vážneho zdravotného stavu odporcu v 1. rade bol podaný návrh na pozbavenie jeho spôsobilosti na právne úkony. Konanie o tomto návrhu bolo vedené okresným súdom pod sp. zn. 25 Ps 7/2008.

Uznesením z 26. augusta 2008 okresný súd prerušil konanie do právoplatného skončenia konania vedeného pod sp. zn. 25 Ps 7/2008.

Proti uzneseniu z 26. augusta 2008 podala navrhovateľka odvolanie.

Súdny spis bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní 3. novembra 2008.

Prípisom z 28. novembra 2008 krajský súd vrátil vec ako predčasne predloženú s tým, že právna zástupkyňa zastupuje len odporkyňu v 2. rade, a nie aj odporcu v 1. rade. Podľa právneho názoru krajského súdu bolo potrebné odporcovi v 1. rade ustanoviť opatrovníka podľa § 29 ods. 2 OSP do doby, kým mu nebude ustanovený opatrovník podľa § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka v konaní o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, ktorému sa následne doručí výzva, či súhlasí so späťvzatím návrhu.

Súdny spis bol okresnému súdu doručený 9. januára 2009.

Okresný súd následne zisťoval stav konania vedeného pod sp. zn. 25 Ps 7/2008. Podľa úradného záznamu z 30. januára 2009 okresný súd rozsudkom z 3. decembra 2008 pozbavil odporcu v 1. rade spôsobilosti na právne úkony a za opatrovníčku mu ustanovil odporkyňu v 2. rade.

Okresný súd 10. februára 2009 vyzval odporkyňu v 2. rade, aby sa vyjadrila, či súhlasí so späťvzatím návrhu voči odporcovi v 1. rade.

Dňa 10. marca 2009 okresný súd opäť vyzval odporkyňu v 2. rade na vyjadrenie o späťvzatí návrhu.

Dňa 8. apríla 2009 odporkyňa v 2. rade oznámila, že súhlasí so zastavením konania proti odporcovi v 1. rade a že podala návrh na obnovu konania sp. zn. 28 Cb 25/2001.

Dňa 23. apríla 2009 okresný súd nariadil pojednávanie na 21. september 2009.

Dňa 20. augusta 2009 právna zástupkyňa odporcov žiadala o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie pojednávaní.

Okresný súd 24. augusta 2009 nariadil pojednávanie na 12. október 2009.

Následne 28. septembra 2009 okresný súd opäť zrušil termín pojednávania a odročil ho na neurčito z dôvodu stáže zákonnej sudkyne.

Dňa 13. októbra 2009 okresný súd zisťoval, či vo veci sp. zn. 28 Cb 25/2001 bol podaný návrh na obnovu konania.

Krajský súd 23. októbra 2009 oznámil, že uznesením zo 4. augusta 2009 obnovu konania povolil. Proti tomuto uzneseniu podala navrhovateľka odvolanie, o ktorom rozhoduje Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Dňa 12. marca 2010 okresný súd nariadil pojednávanie na 19. apríl 2010.

Uznesením z 15. marca 2010 okresný súd ustanovil odporkyňu vo 4. rade za opatrovníčku na doručovanie odporcovi v 3. rade z dôvodu, že doručovanie písomností v cudzine je spojené s ťažko prekonateľnými prekážkami.

Dňa 15. apríla 2010 právna zástupkyňa odporcov oznámila, že odporca v 1. rade 12. februára 2010 zomrel a tiež, že odporca v 3. rade a odporkyňa vo 4. rade sa rozviedli a ich bezpodielové spoluvlastníctvo manželov bolo vyporiadané tak, že predmetný rodinný dom sa stal výlučným vlastníctvom odporkyne vo 4. rade.

Dňa 19. apríla 2010 okresný súd na pojednávaní uznesením konanie proti odporcovi v 1. rade zastavil. Navrhovateľka žiadala, aby okresný súd pripustil zmenu návrhu. Okresný súd odročil pojednávanie na 31. máj 2010.

Dňa 28. mája 2010 právny zástupca navrhovateľky doručil návrh na zmenu petitu tak, že navrhol, aby okresný súd určil, že

- zrušenie a vyporiadanie BSM medzi odporcom v 1. rade a odporkyňou v 2. rade vo vymedzenej časti,

- darovacia zmluva medzi odporkyňou v 2. rade, odporcom v 3. rade a odporkyňou vo 4. rade a

- dohoda o vyporiadaní BSM medzi odporcom v 3. rade a odporkyňou vo 4. rade sú voči navrhovateľke neúčinné.

Na pojednávaní 31. mája 2010 navrhovateľka doplnila návrh na zmenu návrhu tak, že navrhla, aby okresný súd

- zaviazal odporkyňu vo 4. rade zaplatiť jej 33 193,91 € s príslušenstvom,

- zaviazal odporkyňu vo 4. rade nahradiť jej trovy právneho zastúpenia v konaní sp. zn. 28 Cb 25/2001 v sume 3 836,22 € a 5 122,48 €.

Okresný súd na predmetnom pojednávaní uznesením rozhodol tak, že zmenu návrhu pripustil a následne odročil pojednávanie na 26. august 2010.

Termín nariadeného pojednávania bol 1. júla 2010 zrušený s tým, že vec bude dodatkom k rozvrhu práce pridelená inému zákonnému sudcovi.

Dňa 19. augusta 2010 okresný súd nariadil pojednávanie na 19. október 2010.

Prostredníctvom právneho zástupcu navrhovateľka 15. októbra 2010 podaním doručeným mailom ospravedlnila zo zdravotných dôvodov svoju neúčast' na pojednávaní a žiadala pojednávanie odročiť.

Okresný súd pojednávanie 19. októbra 2010 odročil na 25. január 2011. Okresný súd tiež vyzval navrhovateľku na zaplatenie súdneho poplatku v zmysle rozšíreného návrhu.

Proti uzneseniu o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok podala navrhovateľka 8. novembra 2010 odvolanie.

Dňa 22. novembra 2010 okresný súd vyzval navrhovateľku, aby predložila potvrdenie o osobných a majetkových pomeroch na rozhodnutie o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 21. januára 2011 navrhovateľka navrhla zmenu petitu v tom znení, že žiadala, aby okresný súd určil, že vymedzené právne úkony – dohoda o vyporiadaní BSM medzi odporcom v 1. rade a odporkyňou v 2. rade, kúpna zmluva medzi odporkyňou v 2. rade, odporcom v 3. rade a odporkyňou vo 4. rade a dohoda o vyporiadaní BSM medzi odporcom

v 3. rade a odporkyňou vo 4. rade sú absolútne neplatné právne úkony a vymedzené nehnuteľnosti – rodinný dom patria do dedičstva po poručiteľovi – odporcovi v 1. rade.

Na pojednávaní 25. januára 2011 okresný súd doručil odporcom návrh na zmenu návrhu a navrhovateľke podanie odporcov s listinnými dôkazmi, pojednávanie odročil na 17. marec 2011.

Na pojednávaní 17. marca 2011 navrhovateľka vzala späť návrh proti odporcovi v 1. rade z dôvodu, že zomrel.

Okresný súd tiež vyzval navrhovateľku, aby sa vyjadrila, či trvá na svojom návrhu proti odporkyňi vo 4. rade v znení petitu z 21. februára 2011, prípadne či v tejto časti berie svoj návrh späť.

Okresný súd pojednávanie odročil na 19. máj 2011.

Dňa 13. apríla 2011 navrhovateľka vzala späť návrh v časti, v ktorej smeroval proti odporkyňi vo 4. rade.

Dňa 6. mája 2011 okresný súd zrušil termín pojednávania z dôvodu odchodu zákonnej sudkyne na materskú dovolenku.

Okresný súd 23. augusta 2011 vyzval notárku – súdnu komisárku, aby uviedla okruh dedičov v konaní o dedičstvo po poručiteľovi – odporcovi v 1. rade.

Dňa 28. septembra 2011 okresný súd nariadil pojednávanie na 15. december 2011.

Dňa 4. októbra 2011 okresný súd zrušil termín pojednávania a nariadil pojednávanie na 12. december 2011.

Dňa 10. novembra 2011 okresný súd doručoval čiastočného späťvzatie návrhu odporcom.

Okresný súd nahliadol do súdneho spisu v konaní o dedičstve sp. zn. 65 D 178/2010 a zistil, že dedičia sa vzdali dedičstva a prebieha znalecké dokazovanie – oceňovanie majetku poručiťa – odporcu v 1. rade. O týchto zisteniach vyhotovil okresný súd úradný záznam z 21. novembra 2011.

Okresný súd uznesením z 30. novembra 2011 prerušil konanie do právoplatného skončenia konania o dedičstve sp. zn. 65 D 178/2010.

Dňa 1. decembra 2011 okresný súd zrušil pojednávanie nariadené na 12. december 2011 z dôvodu prerušenia konania.

Proti uzneseniu z 30. novembra 2011 podala navrhovateľka odvolanie.

Súdny spis bol predložený krajskému súdu 22. februára 2012.

Krajský súd uznesením z 27. februára 2012 rozhodol tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil. Po rozhodnutí bol spis doručený okresnému súdu 27. marca 2012.

V čase od marca 2012 do novembra 2013 okresný súd nevykonával procesné úkony smerujúce k prerokovaniu veci samej, zisťoval stav konania o dedičstve.

Dňa 4. novembra 2013 okresný súd nariadil pojednávanie na 5. december 2013.

Na pojednávaní 5. decembra 2013 okresný súd oboznámil účastníkov konania so stavom konania o dedičstvo, najmä so skutočnosťou, že dedičia odmietli dedičstvo a preto dedičstvo pripadlo štátu, ktorý zastupuje Obvodný úrad Bratislava a Obvodný úrad Trenčín.

Navrhovateľka uviedla, že nemala vedomosť o stave predmetného konania o dedičstve.

Dňa 20. januára 2014 navrhovateľka navrhla, aby okresný súd pripustil zmenu návrhu. Navrhovateľka označila účastníkov konania, proti ktorým návrh smeruje – odporkyňu v 2. rade a v 3. rade (pôvodne odporkyňa vo 4. rade, pozn.), a Obvodný úrad Bratislava a Obvodný úrad Trenčín. Navrhla, aby okresný súd určil, že dohoda o vyporiadaní BSM zo 16. decembra 2002, kúpna zmluva z 31. decembra 2003 a dohoda o vyporiadaní BSM z 9. marca 2009 sú neplatné právne úkony.

V čase od januára 2014 do júna 2014 okresný súd nevykonával procesné úkony, výlučne zisťoval stav konania o dedičstve.

Zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že navrhovateľka 5. januára 2015 vzala svoj návrh späť.

Okresný súd uznesením z 24. februára 2015 konanie zastavil. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť 27. marca 2015.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľky sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 334/2004.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Ústavný súd vo svojej judikatúre (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09) už uviedol, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovatelia na neho obrátili s návrhom, aby o ich veci rozhodol.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd konštatuje, že predmet konania nebol v priebehu celého konania ustálený z dôvodu, že navrhovateľka dispozitívnymi úkonmi – návrhmi na zmenu petitu, resp. čiastočnými späťvzatiami menila predmet konania (celkovo 9-krát, pozn.). V zásade však možno konštatovať, že predmetom napadnutého konania bolo určenie neplatnosti, resp. neúčinnosti právnych úkonov – dohôd o vyporiadaní BSM a kúpnej zmluvy, a tiež návrh na zaplatenie peňažnej sumy, čo signalizuje určitý stupeň faktickej zložitosti veci. Z hľadiska právnej

zložitosti veci podľa názoru ústavného súdu predmetnú vec možno považovať za bežnú agendu rozhodovania všeobecných súdov.

Konanie trvá od 14. septembra 2004, t. j. približne 10 rokov a 7 mesiacov.

2. V rámci druhého kritéria ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľiek ako účastníčok napadnutého konania. Za relevantné považoval ústavný súd skutočnosť, že navrhovateľka dispozitívnymi úkonmi – návrhmi na zmenu petitu, resp. čiastočnými späťvzatiami menila predmet konania (celkovo 9-krát, pozn.).

Ústavný súd zohľadnil aj skutočnosť, že odporca v 1. rade pre svoj nepriaznivý zdravotný stav, resp. úraz viackrát ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaniach. Okresný súd z uvedeného dôvodu zisťoval u ošetrojúceho lekára, či odporca je spôsobilý sa zúčastniť na pojednávaniach.

Rovnako zohľadnil to, že aj postup odporcu v 3. rade prispel k celkovému trvaniu konania. Svojím podaním z 27. marca 2005 oznámil okresnému súdu, že sa zdržiava v USA, nevie sa vyjadriť k predmetu konania a súhlasil, aby súd konal v jeho neprítomnosti. Na svoje zastupovanie si však neustanovil ani právneho zástupcu a ani zástupcu pre doručovanie písomností, prípadne neuviedol ani adresu na doručovanie písomností. Okresný súd mu preto uznesením z 15. marca 2010 ustanovil opatrovníka – odporkyňu vo 4. rade na doručovanie písomností.

Uvedené okolnosti podľa názoru ústavného súdu prispeli k doterajšej dĺžke trvania napadnutého konania. Nemožno ich pripočítať na ťarchu okresného súdu. Ústavný súd túto okolnosť zohľadnil pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia.

K námietke predsedníčky okresného súdu, že k celkovej dĺžke konania prispeli aj sťažovateľky tým, že odmietli dedičstvo, poukazuje ústavný súd na svoju judikatúru,

v ktorej uviedol, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania nepochybne dochádza k predĺženiu konania, zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba, ale nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04). Ústavný súd, opierajúc sa o svoju judikatúru, k tomu tiež poznamenáva, že procesné návrhy sú legitímnou procesnou aktivitou účastníka konania a predstavujú uplatnenie jeho procesných práv a povinností, nemôžu ale byť dôvodom na nekonanie súdu v merite veci (podobne napr. IV. ÚS 111/03, II. ÚS 52/06). Uvedené závery možno aplikovať aj na procesné úkony účastníka konania v konaní, ktoré súvisí s konaním, v ktorom sa namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

3. Ústavný súd v súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v napadnutom konaní uvádza, že okresný súd v napadnutom konaní postupoval v zásade plynulo, bez výraznejších období nečinnosti. Obdobia bez relevantnej procesnej aktivity boli v čase, keď bolo napadnuté konanie prerušené, preto ich nemožno pripočítvať na ťarchu okresného súdu.

Napadnuté konanie bolo prerušené trikrát:

- v čase od apríla 2006 do decembra 2006, t. j. na obdobie 8 mesiacov, z dôvodu, že konanie sp. zn. 28 Cb 25/2001 nebolo právoplatne skončené,

- v čase od 26. augusta 2008 do 30. januára 2009, t. j. na obdobie 5 mesiacov, z dôvodu vedeného konania o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony odporcu v 1. rade,

- v čase od decembra 2011 do novembra 2013, t. j. takmer 2 roky, z dôvodu prebiehajúceho konania o dedičstvo po poručiťovi – odporcovi v 1. rade.

Celkový čas prerušenia napadnutého konania takto predstavuje približne tri roky.

V napadnutom konaní bol súdny spis predložený celkovo 3-krát krajskému súdu na rozhodovanie o odvolaniach účastníkov konania. Prvýkrát v čase od 31. marca 2005 do 14. novembra 2005, t. j. sedem a pol mesiaca. Druhýkrát v čase od 23. októbra 2008 do 9. januára 2009, t. j. približne dva mesiace. Následne tretíkrát od 22. februára 2012

do 27. marca 2012, t. j. približne jeden mesiac. Celkovo ide o obdobie 10,5 mesiaca, keď vo veci konal krajský súd ako odvolací súd, z toho dva mesiace je potrebné pripočítať na farchu okresného súdu, ktorý vec predčasne predložil krajskému súdu.

Celkovo možno konštatovať, že postup okresného súdu v napadnutom konaní sa javí byť neefektívnym a nesústredeným, neefektívnosť a nesústredenosť sa napr. prejavila bezdôvodným predložením veci krajskému súdu, tým, že v priebehu celého konania nebol ustálený predmet konania, a tiež tým, že v konaní s celkovým trvaním 11 rokov okresný súd relevantne nevykonával dokazovanie a meritórne nerozhodol ani raz. Opakovaná zmena zákonných sudcov, hoci aj z objektívnych dôvodov, tiež prispela k doterajšej dĺžke napadnutého konania, pretože tieto zmeny vyvolali potrebu opätovného oboznámenia sa konajúcich sudcov s predmetom konania. Konanie v trvaní takmer 11 rokov, z čoho takmer 6 rokov možno pripočítať na farchu okresného súdu, bez meritórneho rozhodnutia nemožno akceptovať a ani uvádzané okolnosti predmetného prípadu nemôžu ospravedlniť takúto dĺžku konania.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzavrel, že predovšetkým neefektívnym a nesústredeným postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Napadnuté konanie nie je právoplatne skončené, aktuálne však okresný súd rozhodol uznesením o zastavení konania pre späťvzatie návrhu, preto ústavný súd nevyhovel návrhu sťažovateľiek, aby prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na okolnosti predmetnej veci – na neustálený predmet konania v dôsledku procesnej aktivity navrhovateľky, na opakované prerušenie napadnutého konania, na konanie krajského súdu ako odvolacieho súdu v relevantnom čase, na okolnosti na strane odporcov v 1. a vo 4. rade, ktoré nemožno pripočítať na ľarchu okresného súdu, ústavný súd priznal sťažovateľke v 1. rade sumu 3 000 € a sťažovateľke v 2. rade sumu 2 000

€, ktoré sú podľa názoru ústavného súdu primerané konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania zo svojho.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľky ani v sťažnosti a ani v podaní z 31. januára 2015 nežiadali úhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátkou. Z uvedeného dôvodu ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. apríla 2015